

Nr 321

Av herr **Svärd**, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag till ungdomens fritidsverksamhet m. m.

Riksdagen beslöt föregående år en radikal omläggning av hela den ditintills förda nykterhetspolitiken. Den mest betydelsefulla reform, som genomfördes, var avvecklingen av motbokssystemet. Även när det gällde alkoholforskning, nykterhetsundervisning, behandling av alkoholskadade genom nykterhetsnämnder och andra nykterhetsvårdande organ fattade riksdagen avgörande beslut. Förutom beträffande dessa mer renodlade nykterhetspolitiska frågor hade riksdagen i detta sammanhang att ta ställning till ett problem, som visserligen kunde sägas ha ett indirekt samband med de rent nykterhetsfrämjande åtgärderna men som åtminstone tidigare behandlats från något vidare utgångspunkter. Det gällde det av Kungl. Maj:t i anslutning till nykterhetspropositionen framlagda förslaget om anslag till främjande av ungdomens föreningsliv och fritidsverksamhet m. m.

Kungl. Maj:t begärde — och riksdagen beviljade — för dessa ändamål anslagshöjningar och nya riksstatsanslag om tillhoppa ungefär 2,6 miljoner kronor, varav bl. a. en miljon kronor till ungdomens fritidsverksamhet, 381 500 kronor till utbildning av ungdomsledare, 302 400 kronor till bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationerna, 250 000 kronor till utrustning av vissa föreningslokaler samt 39 500 kronor i ökade lönekostnader för skolöverstyrelsen.

Från högerns sida restes allvarliga erinringar mot dessa nya anslag. Våra invändningar grundade sig icke endast på statsekonomiska överväganden utan även på en från regeringens avvikande uppfattning, när det gällde den principiella frågan om i vilken omfattning och till vilka ändamål samhället i första hand bör anslå medel för att främja ungdomens fostran till ett nyktert och ordentligt levnadssätt.

De nya anslag och statsbidragsformer varom riksdagen beslöt var enligt vår uppfattning icke ägnade att i första hand hjälpa ungdomen på de områden, där den genom frivilliga insatser själv icke förmår nämnvärt uträtta.

I stället för att koncentrera samhällets åtgärder på att försöka bereda ungdomen lämpliga bostäder, undanröja trångboddheten — som alltid går ut över de unga — skapa förbättrad yrkesutbildning och ge dem bättre yrkesvägledning, utformades ett statsbidrag till ungdomens fritidsverksamhet, avsett att ge ekonomiskt stöd åt de ungdomar, som vill samlas för att utöva en planlagd fritidsverksamhet i överensstämmelse med av skol-

överstyrelsen meddelade anvisningar. Enligt vår uppfattning har detta statliga stöd icke fått en helt lycklig utformning. Fastmera förefinns risk för att bidragen kan komma vissa förgreningar av det rena nöjeslivet till godo och att det uppställda målet, att stimulera ungdomens självverksamhet, blir lidande därpå.

Även mot vissa andra bidrag riktades stark kritik. Vad beträffar anslaget till utbildning av ungdomsledare ansåg vi det vara för högt tilltaget innan erfarenheter hade vunnits om det ur resultatsynpunkt lämpligaste sättet för ungdomsledarkursernas uppläggning. Anslaget för instruktörer i ungdomsarbetet föreslogs, med samma motivering som beträffande anslaget till ungdomens fritidsverksamhet, böra avslås. Ej heller kunde vi acceptera de medel, som riksdagen beviljade för utrustning av vissa föreningslokaler, från den utgångspunkten, att detta gällde ett ändamål, som i första hand borde överlämnas till de kommunala myndigheterna att stödja.

I årets statsverksproposition har, dels under åttonde huvudtiteln, dels under femte huvudtiteln, för kommande budgetår begärts medel för de här ovan angivna ändamålen, nämligen med en miljon kronor till ungdomens fritidsverksamhet, 302 400 kronor till instruktörsverksamheten inom ungdomsorganisationer, 381 500 kronor till utbildning av ungdomsledare samt 450 000 kronor — ett med 200 000 kronor förhöjt anslag i förhållande till innevarande budgetår — till bidrag till utrustning av vissa samlingslokaler. Vidare beräknas skolöverstyrelsens lönekonto belastas med ca 39 500 kronor.

Den ståndpunkt vi intog vid föregående års riksdag i dessa frågor har vi icke funnit anledning att frångå. Fortfarande är det statsekonomiska läget så anspänt, att varje besparing av statens utgifter utgör en nödvändig förutsättning för att den direkta inkomstskatten skall kunna nedbringas. Vid den avvägning, som får göras mellan att belasta å ena sidan skattebetalarna med en utgift om över 2,1 miljoner kronor och å andra sidan att söka nedbringa statens utgifter med denna summa för att använda den jämte övriga av oss föreslagna besparingar i statsbudgeten för att finansiera en statskattesänkning, väljer vi det senare alternativet. Vi förordar därför även i år de nedprutningar och besparingar av förevarande anslag varom vi gjorde framställning föregående år.

Detta får emellertid icke fattas, som om vår uppfattning vore den, att behov icke föreligger för ett ökat samhälleligt stöd till ungdomen. Ungdomens fritidssysselsättning är ett allvarligt problem, som det finns all anledning att uppmärksamma. Det stöd och den ekonomiska hjälp, som bör lämnas från samhällets sida till denna del av den ungdomsvårdande verksamheten, bör dock enligt vår uppfattning under nuvarande omständigheter koncentreras till de områden och till de organisationer, där ungdomsverksamheten sedan gammalt har bedrivits på sådant sätt att garantier finns för

att medlen direkt kommer ungdomen till godo. En splittring av anslaget bör emellertid undvikas.

Det anslag, som vi vill tillstyrka, bör därför oavkortat gå till Sveriges riksidrottsförbund. Av de medel, som enligt statsverkspropositionen skulle utgå till instruktörsverksamhet, utbildning av ungdomsledare och till ungdomens fritidsverksamhet, har tidigare beräknats att ca 330 000 kronor skulle komma Riksidrottsförbundet till godo. Vi vill därför förordna att det av Kungl. Maj:t i annat sammanhang framlagda förslaget om en avsättning till fonden för idrottens främjande med 9 000 000 kronor skall utgå med ett med 330 000 kronor förhöjt belopp. Detta förslag innebär en nettobesparing av 1 682 150 kronor.

På grund av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen måtte

a) vid behandling av punkt 176 under åttonde huvudtiteln till Skolöverstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 772 500 kronor;

b) vid behandling av punkt 330 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 161 250 kronor för budgetåret 1954/55 till *Utbildning av ungdomsledare*;

c) avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under punkt 331 i åttonde huvudtiteln till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet*;

d) avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under punkt 332 i åttonde huvudtiteln till *Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationerna*;

e) avslå vad Kungl. Maj:t hemställt under femte huvudtiteln punkt 16 till *Bidrag till utrustning m. m. av vissa samlingslokaler*.

Stockholm den 26 januari 1955

G. Svärd
